

DUNGENSE HISTORIËN

Onafhankelijk Tijdschrift voor de Geschiedenis van Den Dungen

11^e jaargang, september 2017
Dit is nummer 36.

Redactie leovanminderhout@hetnet.nl

De nieuwe weg van 1505

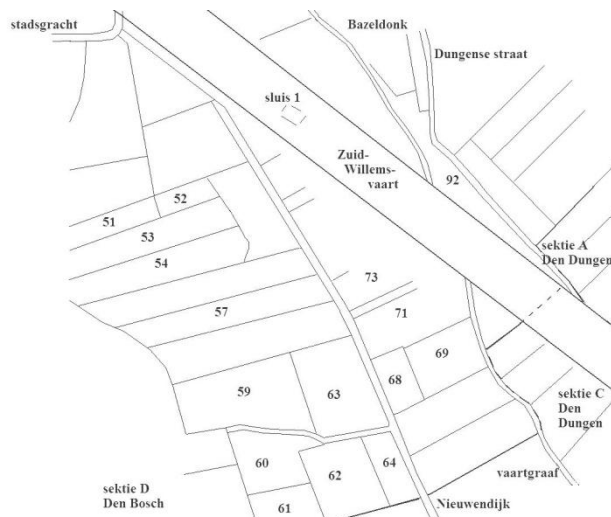
Het spoor volgend van enkele transporten van percelen land in *den aalkamp* in het Bosch broek kan men zien hoe enkele Bossche kloosters samenwerkten ten behoeve van de aanleg van *eeenen oopenen weghe* (een openbare weg) die een kortere verbinding zou vormen naar enkele particuliere kampen.

De eerste akte meldt dat Beatrijs weduwe van Jan Arnts van den Steen 3 morgen land *in den alencamp*, gelegen achter de baseldonk, verkocht aan zuster Paula Laureijns Paulus Jansen van het klooster *after die tolbrugge* in Den Bosch¹, waarna dat klooster de kamp overdroeg aan Jan Klaassen die Wolf.

Zo beschreef men destijds de ligging: de kamp was gelegen tussen Antoon Zeryssen (D73) en

Engbert van Griensvenne (D69) en de erven wijlen Jan Robben (D68),
de erven Jacob Geritszoen (D70) en het klooster Baseldonk (D92) en
den Nieuwendijk.

Aangezien we hier onder de loop van de latere Zuid-Willemsvaart zitten, dient eerst een rekonstruktie gemaakt te worden van de situatie van voor de aanleg van dit kanaal.

Bovenstaande tekening is gebaseerd op het eerste kadaster. De kamp van Beatrijs weduwe van Jan Arnts van den Steen is D71. Dit is ongeveer ter plaatse van de huidige betoncentrale en de melkfabriek.

Rekonstruktie van de oude toestand zou er zo uit kunnen zien:

Op 7 april 1505 vonden de volgende 2 transporten plaats².

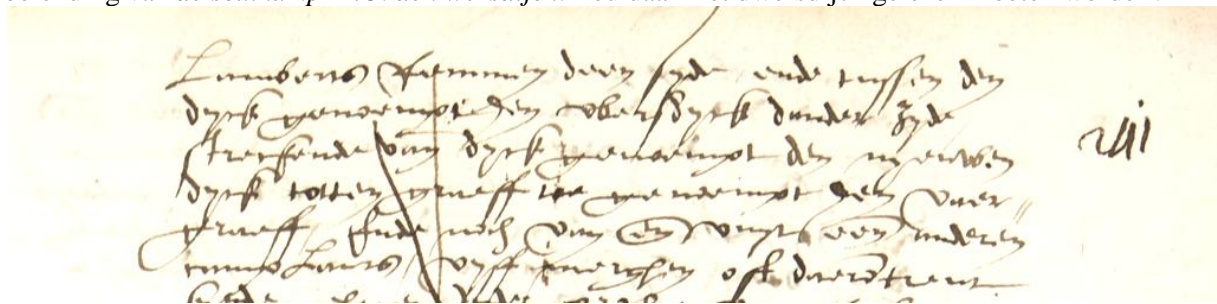
De eerste was dat Jan de Wolf van zijn kamp (D71) 2½ mergen verkocht aan het klooster Baseldonk. Dit zou *den aalkamp* van het klooster blijven tot de konfiskatie in de 17^e eeuw en de verkoop aan een particulier in 1796³.

De tweede hield in dat het klooster een stukje van *die panne* (D92) verkocht aan Jan de Wolf.

Daaarna droeg Jan de Wolf de resterende ½ mergen van *de aalkamp* en het stukje van *die panne* op aan het klooster Baseldonk, de zusters van Orthen, en de fraters⁴.

Deze drie Bossche kloosters kwamen daarna overeen er een openbare weg van te maken, aan te leggen tussen pinksteren van dit en van het volgend jaar. De weg was aan de kant van de Nieuwendijk 2½ roede breed en aan de kant van de Dungense straat 1½ r. De kosten van aanleg en van toekomstig onderhoud zouden ten laste komen voor 1/6 aan het klooster Baseldonk, en voor 5/6 aan de beide andere kloosters.

In onderstaand fragment vindt men de enige latere vermelding van de nieuwe straat, te vinden in de belending van *de scutkamp* D73: *den wersdijck*. Zou daar niet dwersdijck gelezen moeten worden?

R1360, fo 241, 9-5-1552.

Na het graven van de kanaal bleek een deel van de nieuwe weg nog aanwezig en op de kadastrale minuut aangegeven als D72.

De serie contracten wordt afgesloten met toestemming aan de eigenaren van 9 kampen om de weg te gebruiken, die op bovenstaande kaart met rood zijn aangegeven; de deelnemende *camp van bucastel* C73 ligt buiten het kader van de tekening. Ze zullen *moigen wegen varen stouwen driven gaen wijnden ende keeren door ende over den voorschreven wech ende dien gebruijcken tot horen gerieve oirbare ende prouffijte sonder becroen van yemanden*.

Merkwaardig is dat in de serie akten van 1505 niet gerept wordt over de vaartgraaf, terwijl de nieuwe weg deze toch gekruist moet hebben. Het toponiem vaartgraaf was minstens sinds 1434 in gebruik⁵, en men mag aannemen dat de vaartgraaf in 1505 dan ook bestond.

Eigenaar van D72 was in 1832 Hendrik Cock; natuurlijk, hij bezat immers ook de ½ van de percelen van het voormalige klooster Baseldonk, naast de ½ van zijn zwager Hendrik van Osch. De weg is dus deel blijven uitmaken van het grondgebied van dat klooster tot aan de verkoop in 1787 aan Adriaan Cock uit Den Dungen, vader van Hendrik en Anna-Maria.

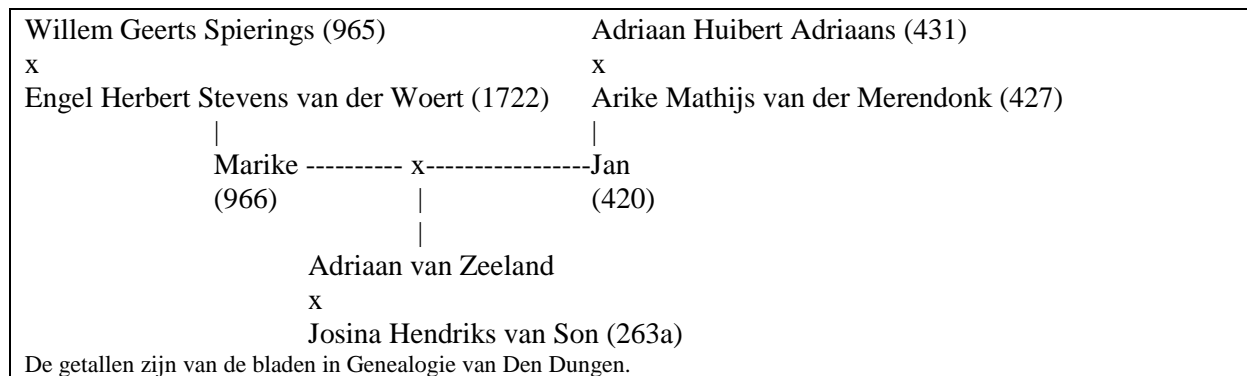
Hoe kwam Adriaan Jan Adriaan Huiberts aan de achternaam Van Zeelant?

Marieke Willems Spierings, weduwe van Jan Adriaan Huiberts, droeg haar zoon Adriaan een kamp land in *den brand* (C95) op⁶ en een deel in het huis⁷ Brabantslandstraat 17 (B288+289A); het eerste in 1683, het andere in 1689, en beide gekomen van Jan Adriaan Huiberts. Van hem was ook afkomstig een stuk hooiland in de lieskamp⁸ (C40).

Het merkwaardige is nu dat Adriaan in de periode 1690 en later werd aangeduid als Van Zeeland⁹.

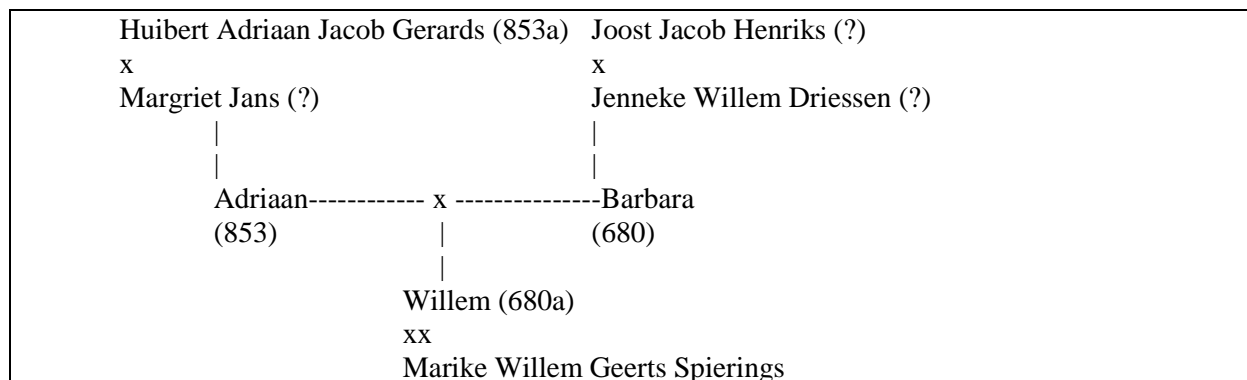
Adriaan trouwde met Josina Henriks van Son en staat in het Dungense trouwboek in 1679 als Arien Jansen. Ook bij de doop van hun dochters Marike in 1682 en Agnes in 1684 en hun zoon Jan in 1680 vermelden de aktes als vader Arien Jansen, zonder achternaam. Het zou kunnen dat de achternaam Van Zeeland pas rond 1690 in zwang is gekomen.

Adriaan en Josina woonden in Den Dungen, althans toen ze in 1687 hun testament maakten¹⁰. Ook hun beider ouders woonden daar en geen enkele keer is er bij hen sprake van "Van Zeeland".

Jan Adriaan Huiberts stierf kort na de geboorte van zijn zoon Adriaan, rond 1653. Adriaan kwam waarschijnlijk te wonen bij zijn moeder en haar tweede man Willem Adriaan Huiberts *de snijder* (680a), die in 1656 waren getrouwd. Adriaan was in 1666 nog onmondig.

Is "Van Zeeland" dan misschien afkomstig van stiefvader Willem Adriaan Huiberts of een van zijn ouders?

Ook daarvoor is geen bewijs voorhanden. Als een van Willems ouders of grootouders een Van Zeeland was, dan is dat nergens vermeld. Wel is het zo dat van Willems 4 grootouders er 3 zijn waarvan de herkomst niet gekend wordt (aangegeven met een ? in het bovenstaande schema).

Een mogelijkheid zou nog zijn dat Adriaan in de kost is geweest in het huishouden van Arnt, Henrik of Jan van Zeeland (GDD1051), maar daar zijn evenmin bewijzen voor.

De konklusie kan geen andere zijn dan dat we niet weten waar Adriaans achternaam Van Zeeland vandaan komt.

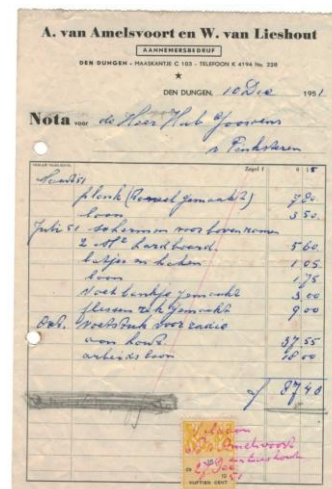
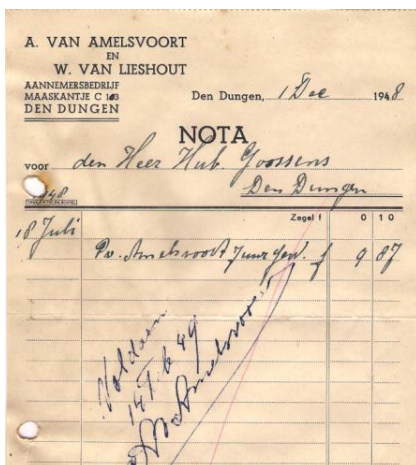
Het archief van Boer Goossens

Op de meelzolder van Boer Goossens werd een administratie gevonden waarvan delen in slechte staat waren. Na inventarisatie en ordening bleek er eigenlijk maar weinig verloren gegaan te zijn.

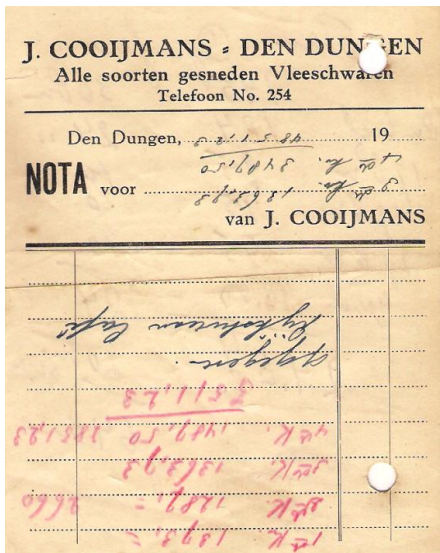

Een van de ordners.

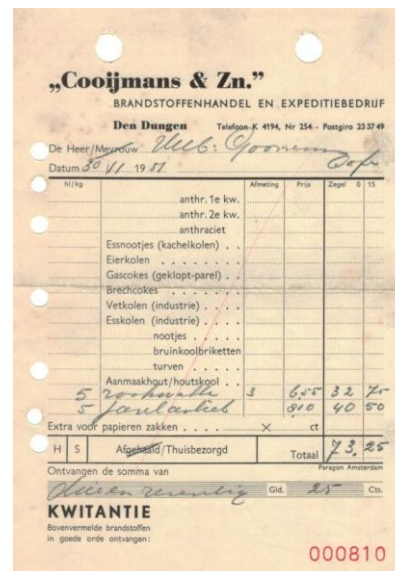
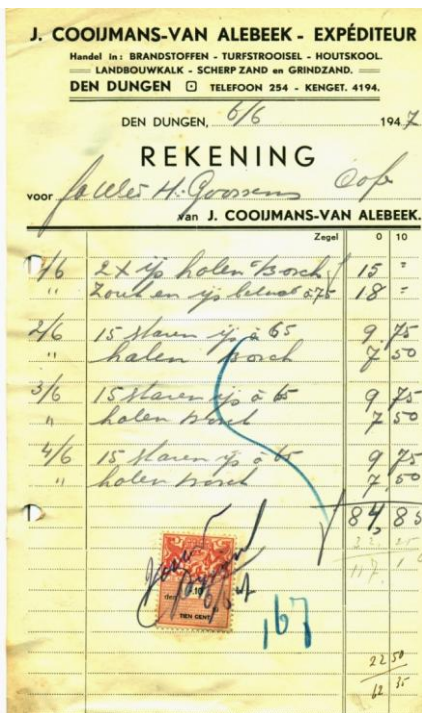
Het archief omvat de uitgaven-kant van de boekhouding, en dus de inkoop, over de jaren 1935 tot 1952, en wat andere stukken. Voor de inkomsten, schijnt het, had men *een apart buukske*. Tussen de rekeningen en kwitanties zitten er ook van Dungense bedrijven, instellingen en verenigingen. Omdat deze soms fraai zijn verzorgd en opgemaakt, beginnen we daarmee dit artikel.

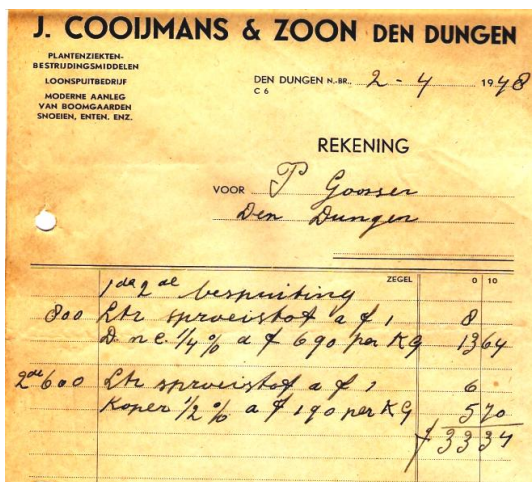
1. Rekeningen van Bèr van Amelsvoort en Willem van Lieshout¹¹, 1948 en 1951.

2. Rekening van slager Cooijmans van den Boschpad, maar gebruikt voor een berekening, 1943.

3. Rekeningen van kolenboer Johan Cooijmans van de Litsestraat uit 1947 en 1951. Die van 1947 was voor 5 maal staven ijs halen in Den Bosch ten behoeve van de bereiding van consumptie-ijs.

4. Rekening van Jan Cooijmans in de Paterstraat voor bespuiting van de pas aangelegde boomgaard van Piet den boer Goossens op het Grinsel, 1948.

Coöp. Stoomzuivelfabriek „ST. JACOBUS“
DEN DUNGEN

4662
DEN DUNGEN

Verkocht aan *J. van H. Gossens*

L. VOLLE MELK
L. KARNEMELK
L. PAP
L. ONDERMELK
K.G. BOTER

Voor verkoop is de fabriek geopend van 10-12 uur en van 2-4 uur 's avonds tot 12 uur 's middags

Handtekening

K 857

5. Boter gekocht bij de melkfabriek op het Maaskantje, 1943.

INSTALLATIE-BUREAU J. v. d. DUNGEN-VAN VUGT
DORP A 82b - DEN DUNGEN

PHILIPS RADIO'S
ELECTR. WASCHMACHINES
STOFZUIGERS en STRIJKIJZERS

DEN DUNGEN, 12 Jan 1947

NOTA

voor *Wied H. Gossens* *den Dungen*

van J. v. d. DUNGEN-VAN VUGT

	Zegel	0	10
<i>1/2 flesje water gietende aansluiting</i>	<i>Transport</i>	<i>17</i>	<i>86</i>
<i>10 uur</i>		<i>1</i>	<i>30</i>
<i>10 uur</i>		<i>0</i>	<i>60</i>
<i>10 uur</i>		<i>1</i>	<i>00</i>
<i>3 uur</i>		<i>5</i>	<i>20</i>
<i>10 uur</i>		<i>0</i>	<i>60</i>
<i>4 uur</i>		<i>0</i>	<i>44</i>
<i>10 uur</i>		<i>0</i>	<i>75</i>
<i>3 uur</i>		<i>0</i>	<i>51</i>
<i>1 1/4 uur</i>		<i>0</i>	<i>75</i>
<i>12 uur</i>		<i>0</i>	<i>72</i>
<i>10 uur</i>		<i>2</i>	<i>30</i>
<i>6 uur</i>		<i>0</i>	<i>60</i>
Totaal		58	23

J. VAN DEN DUNGEN
ELECTRO-TECHNISCH INSTALLATIEBUREAU

DEN DUNGEN
DORP A 157
TELEFOON 297 - GIBO 332437

DEN DUNGEN, 12 Sept 1947

Nota voor *Wied Gossens* *den Dungen*

	Zegel	0	10
<i>0.8 Waterleiding verblijven a. Waterwin</i>	<i>Transport</i>	<i>45</i>	<i>77</i>
<i>2.800</i>		<i>1</i>	<i>60</i>
<i>55 of 1/2</i>		<i>2</i>	<i>60</i>
<i>5 schroeven samen a. gossens</i>		<i>0</i>	<i>25</i>
<i>100 3/4 mm met moeren</i>		<i>6</i>	<i>53</i>
<i>0.8 zwaarte 1 lamp 40 w</i>		<i>0</i>	<i>25</i>
<i>5.00 Philips radio Wobbelroete nog niet</i>		<i>1</i>	<i>10</i>
<i>0.8 Philips radio stroom op gereedschap</i>		<i>1</i>	<i>25</i>
<i>1 lamp 100 watt 100 w</i>		<i>0</i>	<i>00</i>
<i>3.000</i>		<i>1</i>	<i>15</i>
<i>1000 Verzekerde met de kerst</i>		<i>60</i>	<i>--</i>
<i>Reparatie Gossens</i>		<i>9</i>	<i>25</i>
<i>1000000</i>		<i>0</i>	<i>13</i>
<i>1000</i>		<i>1</i>	<i>40</i>
<i>1947 1 lamp 100 watt 100 w</i>		<i>2</i>	<i>00</i>
<i>1 lamp 15 watt a. van Gossens</i>		<i>2</i>	<i>00</i>
		1142	46
<i>20.0 Philips radio stroom op gereedschap</i>		<i>1</i>	<i>60</i>
<i>4.000</i>		<i>1</i>	<i>20</i>
<i>1000</i>		1144	96

6. Rekeningen van Jo van den Dungen van het Grinsel, 1938 en 1947.

den Dungen DEN 31 October 19

NOTA

VOOR *Wied H. Gossens*

VAN *J. v. Ewijk*

<i>1 Ton</i>	<i>Briketten</i>	<i>16</i>	<i>25</i>
<i>10 Ton</i>	<i>Briketten</i>	<i>162</i>	<i>50</i>
		<i>3</i>	<i>96</i>
	<i>omzetbelasting</i>	<i>182</i>	<i>71</i>

7. Rekening van kolenhandel Van Ewijk van de Beusingsedijk, 1935.

WED. H. GOOSSENS, Brood- en Banketbakkerij
DEN DUNGEN, Telef. 291 (K 4194)

DEN DUNGEN, 194....

NOTA voor

van W^{ED.} H. GOOSSENS

Wed. Jan Zaalhuur	35.-
Ontvangsten	170.-
10 Jan	120.-
17 Jan Zaalhuur	40.-
Ontvangsten	120.-
23 Jan Zaalhuur	50.-
24 Jan in 23 Jan Ontvangsten	200.-
	+ 100.-
7+8 Feb Zaalhuur	150.-
Ontvangsten	220.-

8. Rekening uit 1943 en briefhoofd uit 1942 van de wed. Goossens tegenover de kerk. De rekening is gebruikt voor het noteren van ontvangsten en zaalhuur.

„DE HARMONIEZAAL“ = DEN DUNGEN

Fa. Wed. H. GOOSSENS

DORPSTR. A 168
STATION B.B.A.

CONCERTZAAL — CAFÉ annex
BROOD- EN BANKETBAKKERIJ

TELEF. No. 291
GIRO 296123

Den Dungen, 19.....

Nota voor *Mij de Delt. Eproefen*
van *J.H. Eproefen*
Mei 1936 *Schiedam den Dungen*

Dec. 1 reit ingezet	80
13 Jan winkel bijvereen 5 uur 2 p. veef	285
18 Jan smuur verven 5 uur 2 p. veef	
17 p.m. veef 2 reit met stoproef	370
3 p.m. Pluimuur 2 1/2 p.m. geel 1 p.m. geveen	166
2 p.m. Geelbeend 1 p.m. Palom	230
1 reit ingezet 2 1/2 p.m. lukt 4 p.m. geel	380
4 p.m. lukt 1 p.m. vli. wit	305
2 p.m. lukt 1 p.m. lukt	210
24 Apr. 26 Apr. zelf gewerkt 14 uur	630
Knecht gewerkt	
30 Mar. 31 Mar. 1 Apr. 2 p.m. 3 April 36 uur	1770
16 d.p. 17 d.p. 16 uur	670
zelf gewerkt 14 April 6 uur	270
	<hr/>
Pluimur gebuurt	f 50,06
	70
	<hr/>
	f 5076

J.H. Eproefen

9. Buurman en schilder Jan Goossens schreef zijn rekeningen helemaal zelf, 1936.

L. J. v. d. GRAAF-v. d. HEUVEL
WAGENMAKERIJ
 Specialiteit in alle soorten
KRUIWAGENS DEN DUNGEN C 112.

DEN DUNGEN, *Deft* 1947

REKENING voor *P. Goossens Bakker*

9 sep.	Bussen in wielen gest en ordingst met borden gemaakt nietten stikken naar koopje gestoken borden rest gest en samen met 1000 l. loon	22.50
--------	--	-------

10. Leonard van de Graaf van Maaskantje 29, 1947.

P. VAN HAMOND
 BRANDSTOFFENHANDEL
 ST. MICH.-GESTEL, (Den Dungen) St. Michiels-Gestel, *3 Mei* 1925

NOTA voor *Wed. H. Goossens.*

van P. VAN HAMOND

April	regel	6,10
9	Geleverd	
10	Ton Industrie Brieksteen	132,50
	Resten wegens maachbelasting	3,60
	Traakt kosten	20,00
		<u>f 156,20</u>

11. Kolen kocht men ook bij Van Hamond tegenover de molen, 1935.

No. *6*

Ontvangen van *de heer Paul Goossens*

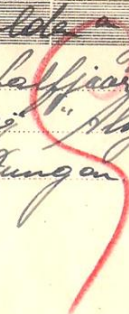
de Somma van *Een quibla van vijf en twintig cent*

door tevens regeld te halfjaar 1945

Handboogschutterij "Altijd Goed"

den Dungen *12 April* 1945

Zegge t *1,25*

12. Donateurs van de handboogschutterij Altijd Goed kregen keurig een kwitantie, 1945.

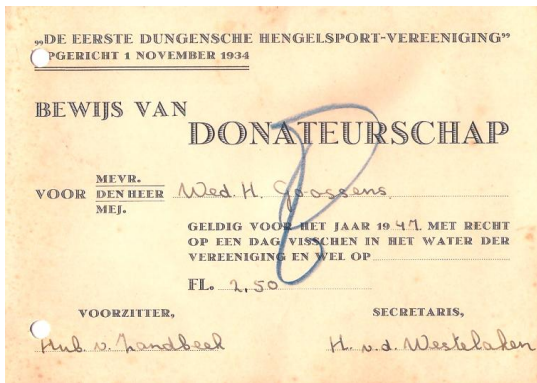
HARMONIE "WILHELMINA"
 DEN DUNGEN

Ontvangen van *Antonie Goossens*

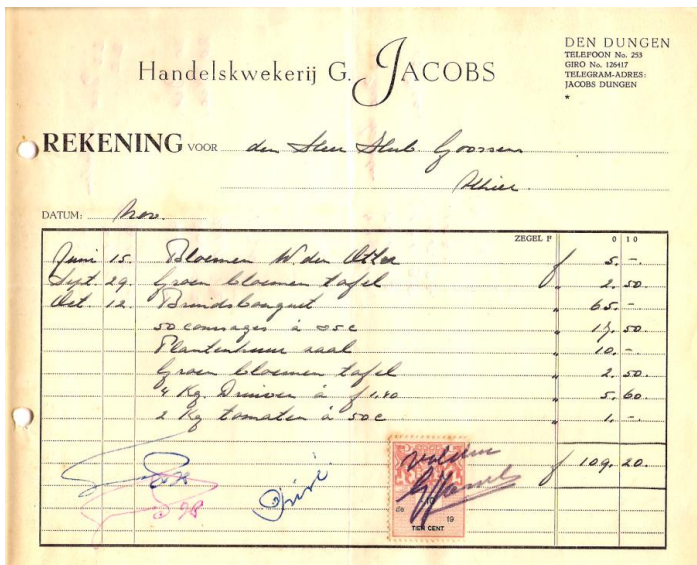
de Somma van *f 5,00* als *egrelid* donateur

1947 De Voorzitter, *Goossens* De Secretaris, *G. J. Jans*

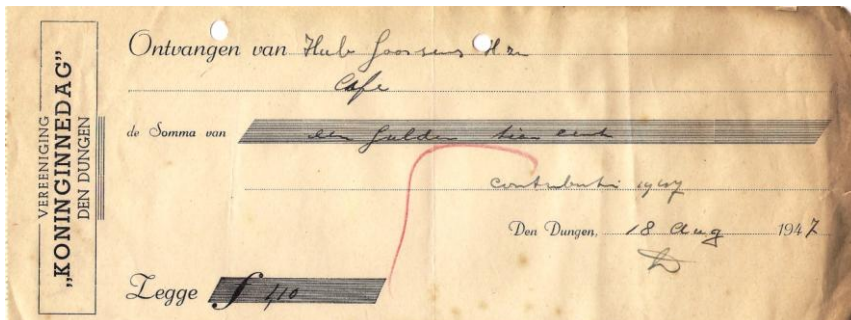
13. Evenals van harmonie Wilhelmina, 1947.

14. De EDHV bleef daarin niet achter, 1947.

15. Jacobs van het Grinsel leverde een bruidsboeket en corsages bij het trouwen van Huub Goossens, 1948.

16. Lidmaatschap van de vereniging Koninginnedag kostte in 1947 1 gulden 10 cent.

17. De KVP afdeling Den Dungen was evenwel duurder, 1949.

GEBR. LAMERS
 AANNEMERS - MACHINAAL TIMMERBEDRIJF
 DEN DUNGEN - ST. M.-GESTEL

TEL. K 4194 - 213 DEN DUNGEN
 GIRO N°. 467220 TEN NAME VAN
 M. LAMERS
 AANNEMER - DEN DUNGEN
 POSTADRES DEN DUNGEN

DEN DUNGEN, *31 Dec.* 19*51*
 ST. MICHIËLS-GESTEL.

REKENING voor *W. Goossens - v. Pischman*
alhoewel
 van **GEBR. LAMERS**

1951			
<i>14/1</i>	<i>Rem mechanische spieën</i>	<i>f 7.00</i>	
	<i>Rem timmerman + triplek</i>	<i>5.25</i>	
	<i>ventilator bed (met bank)</i>	<i>2.50</i>	
	<i>Totaal</i>	<i>14.75</i>	

Voldaan
14/1-'51
T. Lamers

18. Tinus en Willem Lamers, aannemers, 1951.

P. van Langen RIJKS-GEDIPLOMEERD HOEFSMID
 GROF-, FIJN- EN KACHELSMEDELIJ
 Handel in Rijwielen, Gesmalleerde en Huishoudelijke artikelen - Speciaal in Landbouwartikelen en Machinerieën
 Telef. 284 (K 4194) Den Dungen

Den Dungen, *1 Oct* 19*46*

NOTA voor *Wed. H. Goossens*

	Zegel f	0	10
	<i>voorig kwartaal</i>	<i>f 26</i>	
		<i>f 4.26</i>	

P. van Langen - Den Dungen RIJKS-GEDIPLOMEERD HOEFSMID
 GROF-, FIJN- EN KACHELSMEDELIJ
 Handel in Rijwielen, Gesmalleerde en Huishoudelijke Artikelen
 Speciaal in Landbouwartikelen en Machinerieën

Den Dungen, *1 Juli* 19*51*

Rekening voor *Wed. Goossens*

	Zegel f	0	10
	<i>voorige kwartaal</i>	<i>f 26</i>	
	<i>helfboom verset</i>	<i>85</i>	
	<i>2 leeg van gewoone gewicht</i>	<i>500</i>	
	<i>Totaal</i>	<i>f 12.11</i>	

Voldaan
1/7-'51
P. van Langen

19. Smid van Langen van het Maaskantje had aan smid Van Thiels rekeningen een voorbeeld, 1946 en 1951.

W. VAN LIESHOUT & H. VAN UDEN
 AANNEMERS-BOUWBEDRIJF
 DEN DUNGEN en ST. MICHIËLS-GESTEL

No 17
 Derde Kwart.

DEN DUNGEN, *1 Oct* 193*6*
 ST. MICHIËLS-GESTEL.

REKENING voor *Mej. Wed. H. Goossens*
 van **W. VAN LIESHOUT & H. VAN UDEN**

<i>15/7</i>	<i>12 uit dubbel lat Billardkleedrollen</i>	<i>30</i>
	<i>ook 1/2 uur gewerkt</i>	<i>75</i>
		<i>f 1.05</i>

Voldaan 3 October 1936

20. Hèn van Lieshout¹² en zwager Harrie van Uden van Hoogstraat 91, 1936.

W. VAN LIESHOUT
Aannemersbedrijf
Hoogstraat C 95, St. M.-Gestel
Telefoon K 4194 No. 265
Bankiers: Boerenleenbank Den Dungen

St. Michiels-Gestel, 13 Jan 1949.

Nota 602

VOOR: *Hub Goedend. A.B.O. den Dungen*

	loonen	materialen
1248 5/1 23/2 1/2		
Loos timmerman zegel	57.40	- 60
metaloas	1.99	
20 mm maed.	- 60	
4 nummer omringelen		- 20
1 mangelot + keam		1.90
1/2 pla 40x40 85%		2.80
1/2 pla tinnat		- 20
1/2 sta. cementbet.		1.70
1/2 nummer specie		- 20
1 B. byna		1.65
gheweld hout		88.4
Totslag	- 05	29.94
	- 65	69.33
		23.94
		64.33
		65
		93.98

19

W. van Lieshout

21. Rekening van Van Lieshout, nu zonder compagnon, 1949.

DE FIRMA WED. CHR. VAN LIESHOUT
TIMMER- EN METSELBEDRIJF
TE ST. MICHIELS-GESTEL EN DEN DUNGEN.

ST. MICHIELS-GESTEL, 30 Juni 1935.

REKENING

VOOR: *Mij. Wed. H. Goossens*
Den Dungen
van WED. CHR. VAN LIESHOUT.

12/1	1/2 uur aan de raam op de soal	25
23/1	Tuyg rek en deur op de soal	
	3 st 1x11 Gesch	27
	3 st 2x3 vuren	11
	2 st 1x5 Gesch-gepl	7
	2 1/2 uur gewerk	125

22. Rekening van de weduwe Christ van Lieshout, 1935.

M. van Meurs & Zn.
RIJWIELHANDEL
Reparatie-Inrichting
A 104 - DEN DUNGEN

Den Dungen, 7-11-1947.
Telefoon 251 - Giro 191691

No. 81.

NOTA VOOR: *Wed. H. Goedend.*
Alhier

	Zegel f	0 10
Oct 17 Band + licht rep.		- 55
25 Buisen + binnenband + reflector		-
achterlicht + 2 sproeien. st		-
Dynamo rep. + loon		16.20
29 fasscheren + belt lichtrep.		7.60
		21.45

M. van Meurs

23. Van Meurs van Litsestraat 28, 1947

M. VAN MEURS-COENRAAD, DEN DUNGEN
 GIRO No. 191691 - TELEFOON No. 12
 IN GOUD EN ZILVER - IJZERWAREN EN
 RIJWIELEN - HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN
 RADIO - REPARATIE-INRICHTING

DEN DUNGEN, 3 Jan 1947

REKENING 159

voor Wed. H. Goossens
den Dungen

Dee	Zegel . .	0	10
24. kachelpijp + elleboog + loon.		4	50

24. Van Meurs-Coenraad van Litsestraat 28, 1947.

R. K. MIDDENSTAND - PAROCHIE DEN DUNGEN

Ontvangen van Wed. Goossens.

de somma van drie gulden.

voor contributie 2e kwartaal.

Den Dungen, Mai 1947.

Zegge f 3,-

St. Jan. A. Michels

25. Contributie voor 1947.

ASSURANTIEKANTOOR „MINKELS“
 ALLE VERZEKERINGEN DEN DUNGEN - WASKANTJE
 TELEFOON 282 - POSTREKENING 242381

Ontvangen van den Heer Wed. H. Goossens.
 Mevrouw den Dungen
 te

de somma van zeven gulden 05 cent.

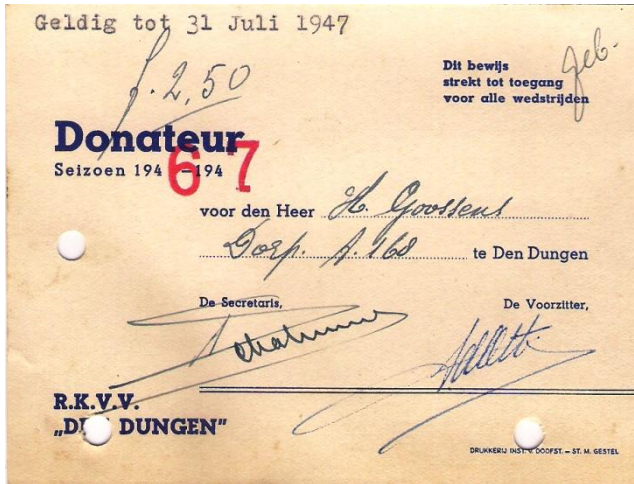
voor 12 maand(en) premie bij voorditbetaling verschuldigd aan de
 AIG 'S-HERTOGENBOSCHE-MAATSCHAPPIJ
 GROOT NOORD-HOLLANDSCHE VAN 1845

Leven
 voor de afdeling Spaarklok Verschijndag: 15 - 3 - 1945
 Rentel. W. a.

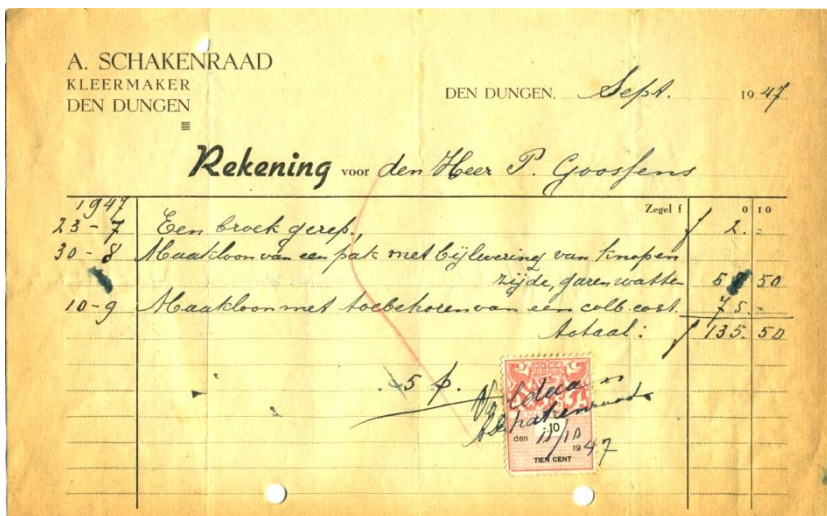
Zegge f 7.05

ASSURANTIEKANTOOR „MINKELS“

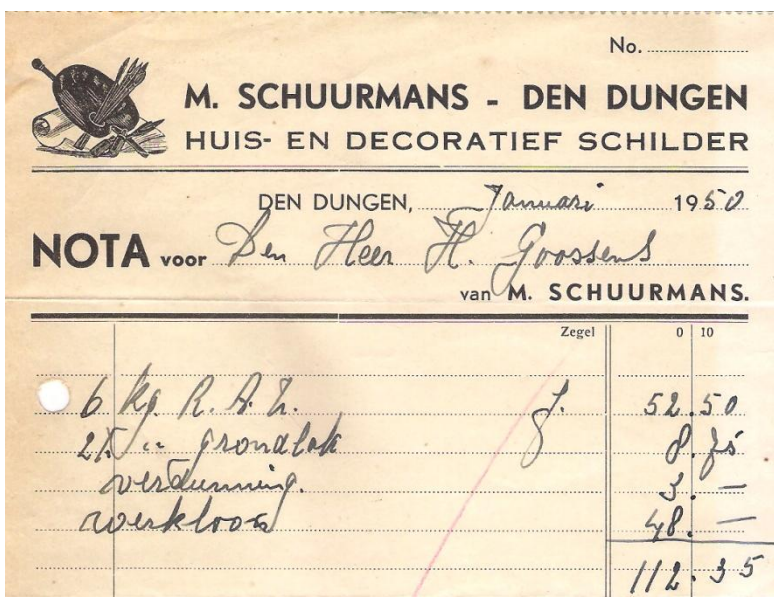
26. Minkels verzekeringen tegenover de molen, 1945.

30. Donateur van de voetbalvereniging, 1947.

31. Rekening van kleermaker Schakenraad, 1947.

32. Rekening van Ties Schuurmans, 1947. Hij schilderde ook de coulissen voor het toneel in de harmoniezaal (nr 50 van 1951) en de ijsco-kar (1938 nr 10).¹³

A. G. SLEUTJES-VAN BOXTEL ST. MICHIELS-GESTEL
POST DEN DUNGEN N.-B.

Bij betaling vermelden s.v.p.

PLANTENZIEKTEN-
BESTRIJDINGSMIDDELEN
SPROEIERKTUIGEN
ONDERDEELEN EN
REPARATIEWERK
LOONSPROEIBEDRIJF
VEEGEHEESMIDDELEN
CONSERVEERINGSMIDDELEN
ONTSMETTINGSMIDDELEN
GROEISTOFFEN
MODERNE AANLEG VAN
BOOMGAARDEN
FRUITTUINEN BIZ.
ALLE HANDEL KEUR N.A.K.
LINDERSGLAS
BRANDSPIRITUS

ONS ORDER No. **0040** (X)
UW ORDER No. DEN DUNGEN N.-BR. **47-12-1947**
C 102
GIRO 262675
TELEF.

REKENING *P. Goossens*
den Dungen

MERK	UW ORDER D.D.	VERZONDEN D.D.	PER
154-2-j <i>W. Jonathan</i>			
<i>i 1.92</i>			<i>295 68</i>
20-3-j <i>Gold Delicious</i>			<i>60 =</i>
<i>i 3.=</i>			<i>355 68</i>
<i>N.A.K. B. Kosten o.10</i>			<i>17 40</i>
			<i>373 08</i>

357
Vraech 7.25

Prijsgoppen etc. zijn vrijblijvend en gelden onder de gebruikelijke oorlogs- en onvoorzien omstandigheden. — Alle geleverde goederen blijven het onvervreemdbaar eigendom der leveranciers tot algeheele betaling is geschied, tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen en dienaangaande de koper in het bezit is eener schriftelijke bevestiging.

33. Rekening van Toon den Essen boer Sleutjes, 1947. De bomen van de rassen Jonathan en Golden Delicious waren bestemd voor Piet Goossens' boomgaard op het Grinsel.

J. J. C. VAN THIEL & ZONEN, DEN DUNGEN
In Rijwielen en Motoren - Electriche Licht- en Krachtinstallaties
Vert. Ned. Seintoeustellenfabrieken - Electr. Slijp- en Polijstinrichting
Gediplomeerd Hoefsmid - Fabrikant van Schaatsen, Hek- en Ornamentwerk
Land- en Tuinbouwgereedschappen - Reparatie-inrichting
Best adres voor Kinderwagens in elk gewenscht model

DEN DUNGEN, *10 April* 1938

REKENING voor *de Med. H. Goossens - Bokke*
Dongen

DRUK J. P. THIEL, BOXTEL *1938 n° 29*

34. Sijf van Thiel¹², 1938. Hij was de vader van Bert (35) en Hein (36).

G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN
TELEFOON No. 25 - LITSERSTRAAT, DEN DUNGEN
FIJN, GROF, HOEF- EN KACHELSMEDERIJ
HANDEL IN LANDBOUWMACHINERIEËN EN GEREEDSCHAPPEN
RIJWIELEN - AUTOGENE LASCH- EN SNIJNRICHTING

DEN DUNGEN, *10 Jan* 1938

REKENING voor *de Med. B. Goossens*

G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN
 LITSERSTRAAT - DEN DUNGEN - TELEFOON 25

Fijn-, Grof-, Hoef- en Kachelsmederij — Handel in: Landbouwmachinerieën en Gereedschappen
 -: Rijwielen — Autogene Lasch- en Snij-inrichting. -:

DEN DUNGEN, *6 februari* 1939

REKENING voor *De Med B Goosje Bakker*

DRIJK GEERS. BEK
VEGHIEL

Goossens voornaam is Boer.

G. H. van Thiel-van Aggelen - Den Dungen
 Tel. K 4194 No. 203 LITSERSTRAAT
 RIJKS-GEDIPLOMEERD HOEFSMID

FIJN-, GROF- EN KACHELSMEDERIJ · HANDEL IN LANDB.-MACHINERIEËN
 EN GEREEDSCHAPPEN · RIJWIELEN · AUTOG. LASCH- EN SNIJINRICHTING

DEN DUNGEN, *1 august* 1943

REKENING voor *Tina H Goosje*

van G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN

DRIJK. P. THIEL. ROTTERD.

G. H. van Thiel-van Aggelen LITSERSTRAAT
DEN DUNGEN
 RIJKS-GEDIPLOMEERD HOEFSMID
 Telefoon K 4194 Nummer 203

FIJN-, GROF- EN KACHELSMEDERIJ — HANDEL IN LANDBOUW-MACHINERIEËN
 EN GEREEDSCHAPPEN — RIJWIELEN — AUTOGENE LASCH- EN SNIJINRICHTING

DEN DUNGEN, *1 Juli* 1947

REKENING voor *Tina H Goosje*

van G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN

DRIJK. P. THIEL. ROTTERD.

G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN, DEN DUNGEN
 Tel. K 4194 No. 203 RIJKS-GEDIPLOMEERD HOEFSMID LITSERSTRAAT

FIJN-, GROF- EN KACHELSMEDERIJ · HANDEL IN LANDBOUWMACHINERIEËN
 EN GEREEDSCHAPPEN · RIJWIELEN · AUTOGENE LASCH- EN SNIJINRICHTING

DEN DUNGEN, *1 Juli* 1949

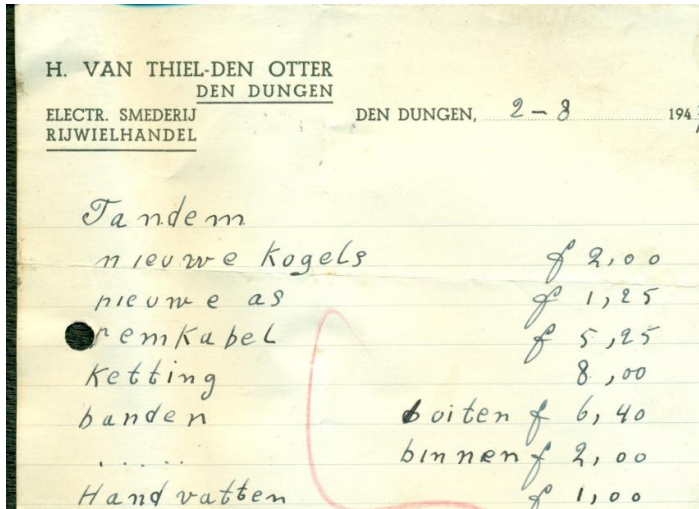
Rekening voor *H Goosens v Ainkster*

van G. H. VAN THIEL-VAN AGGELEN

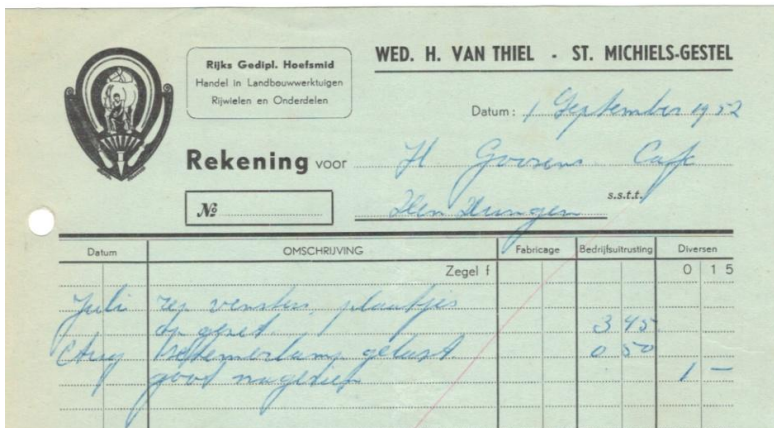
DRIJK. P. THIEL. ROTTERD.

35. Bert van Thiel¹⁴ in de Litsestraat, 1938-1952.

36. Hein van Thiel¹² op het Maaskantje, 1947 en 1952.

37. Lidmaatschap Thuisfront, 1947.

Nota voor: Waar H. Coossens
 van J. Toelen, Den Dungen

38. Molenaar Jan Toelen schreef zijn nota's zelf en heel gedetailleerd; hij vermeldde zelfs van welke boer de rogge afkomstig was (zie hierna).

Toneelvereniging „Kunst na arbeid” Den Dungen

Beschermvrouw: Mevrouw M. van Rijkevorsel-van Lanschot
 Voorzitter: W. van Thiel

L. 20

Bewijs van Donateurschap

voor P. G. COOSSENS

Geldig gedurende het seizoen 19 46 tot 19 47.
DORP A160

N. N. A. De Penningmeester J. Geldens De Secretaris R. van Boven

DRUK v. P. TELEN, ROTTERDAM

39. Donateur van de Toneelvereniging, 1947.

WIM v. UDEN
 WONINGRICHTING-MEUBELMAKERIJ-BETANGERIJ-STOFFEERDERIJ
 MAASKANTJE DEN DUNGEN TEL. 202 (GRO. 54102)

DEN DUNGEN, 22 Augustus 19 52

FACTUUR VOOR den Heer H. Coossens
Den Dungen

	Bedrag f
16 m eevogdijpsel "Pruis" 10:5 a 550/jm	80,-
5,72 m stiel a 1,55 p/m plus 9-stuk a 2,90/st	11,75
fabriceerde loon plus garew	2,75
	<u>f 102,65</u>

40. Rekening van Wim van Uden van het Maaskantje, 1952.

Dienstjaar 1943/44 Waterschap „De Binnepolder van Den Dungen”

KOHIER No. 57

AANSLAG-BILJET

Aan den Heer P. Coossens h. v.
 wonende te Den Dungen, wordt bij deze kennis gegeven, dat hij wegens den aanslag over de in het Waterschap gelegen gronden, voor het dienstjaar 1943/44 schuldig is van:

..... hectaren <u>2</u> aren <u>76</u> centiaeren ad f 4,- per hectare f <u>0.15</u>	4.38
..... " " " " " f 2,- " " f	
Te zamen f	

welke som **vóór den 1e Januari 1944 in eens** moet betaald worden te **Den Dungen** ten kantore van den ondergeteekende, die daartoe zitting zal houden **Vrijdag 22 en 29 October van 9 tot 12 uur**, of op Postrekening No. **129917** onder vermelding van dienstjaar en artikel van het Kohier.

DEN DUNGEN, .. October 1943.

VOLDAAN
H. A. Smits
 K 622

De Penningmeester van het Waterschap voornoemd,
H. A. SMITS.

41. Aanslag van de waterschappen; de Binnepolder, 1943.

Dienstjaar 1942/1943
 KOHIER.

Waterschap „BRAND EN BEUSING”

P. No. 27
 M. No. _____

Aanslag-Biljet

Aan den Heer Kindr. Wedr. Hubt Goossens
 wonende te Den Dungen Boef 1163, wordt bij deze kennis gegeven, dat hij
 wegens den omslag over de in het Waterschap gelegen gronden, voor het dienstjaar 1942-43
 schuldig is van:

3 hectaren	23 aren	60 centiaren	ad f 4.- per hectare	f <u>12,94</u>
			f 2.70	f
te zamen				f

ZEGGE:
 welke som binnen veertien dagen en ineens moet betaald worden te Den Dungen, ten kantore
 van den ondergeteekende, die daartoe zitting zal houden Dinsdags van 9 tot 12 uren, of te
 storten op Postrekening No. 227779 van den Secretaris-Penningmeester van het Waterschap.
 DEN DUNGEN, 24 NOV. 1942 1942. De Secretaris-Penningmeester van het
 Waterschap „Brand en Beusing”
 P. VAN OSCH.

VOLDAAN.
 28 Jan 1943
P. van Osch
 Secretaris

Brand en Beusing, 1943.

Dienstjaar 1943/44
 KOHIER
 No. 44

WATERSCHAP „HET WOUd” AANSLAG-BILJET

Aan den Heer Ern. Wedr. H. Goossens
 wonende te Den Dungen, wordt bij deze kennis gegeven, dat
 hij wegens den aanslag over de in het Waterschap gelegen gronden, voor het dienstjaar 1943/44
 schuldig is van:

20 hectaren	20 aren	20 centiaren	ad f 4.- per hectare	f <u>280,83</u>
			f 2.-	f
Te zamen				f

welke som **vóór den 1e Januari 1944 in eens** moet betaald worden te Den Dungen ten
 kantore van den ondergeteekende, die daartoe zitting zal houden **Vrijdag 22 en 29 October**
van 9 tot 12 uur, of op Postrekening No. **494627** onder vermelding van dienstjaar en
 artikel van het Kohier.
 Voor gebouwde eigendommen wordt een kadastrale huurwaarde van f 50.- gerekend gelijk
 te staan met 1 hectare.

VOLDAAN
 DEN DUNGEN, October 1943. De Penningmeester van het Waterschap oornoemd,
 H. A. SMITS.

Remmingmaas
J. Taten
J. Bogaard
H. M. Beld

H. A. Smits
20.10
1943

Het Woud, 1944.

W. VAN DE WESTELAKEN — DEN DUNGEN BIERBROUWERIJ „DE ZWAAN”

Den Dungen, 19
 Telefoon No. 19.

1951 *Nota*
 voor de Heer H. Goossens Den Dungen

42. Brouwerij Woutje van de Westelaken, 1951.

Firma van de Westelaken

AGENTUREN: BIEREN, LIMONADES EN AANVERWANTE ARTIKELEN

DEN DUNGEN, 22-1 1952
 Telefoon K 4194 - 293

Rekening voor de Heer H. Goossens
Den Dungen

En 1952.

43. Lidmaatschap Kruiswerk, 1947.

In de 2 rekeningen van Toelen voor bakkerij Goossens die bewaard bleven staan de volgende Dungense producenten van "inlandse" rogge (1936 nr 48, en 1938 nr 57):

Jan Broeren

H. (Driekske) van Alebeek BP (Boschpad) 5x

L. (Nard) van den Oetelaar (Woud) 2x

Joh. van den Oetelaar

A. Verhagen

J. Sleutjes BP (Boschpad)

L. van Hedel

H. van den Mugheuvel Woud

H. Sleutjes Flaas.

Bovendien werd er 5 x een bedrag in rekening gebracht voor zelfgebrachte rogge. De bedragen zijn laag, blijkbaar alleen voor het malen, 20 ct voor 100 kg.

De bakkerij kocht er ook meerdere keren buitenlandse rogge, in 1936 voor ca 5 gld en in 1938 voor ca. 6 gld per 100 kg¹⁵.

Oostzee-roggebloem en tarwemeel werd elders gekocht. Het meest werd roggebrood gebakken.

Ofschoon accountant Hermans uit Den Bosch van 1943 tot 1952 de administratie controleerde, zijn er alleen over de periode 1943 - 1948 rapporten van hem aangetroffen¹⁶.

Daaruit blijkt dat de omzet van de bakkerij in de orde van 20 a 30 mille bedroeg, en die van het café in de orde van 10 mille, zonder duidelijke inzinking in de oorlogsjaren¹⁷. De reeks is echter te kort om er konklusies aan te verbinden.

In de jaren 1950-1952 werden klad-overzichten gemaakt van het gebruik van de zaal¹⁸. Hierin vinden we allerlei bijeenkomsten, zoals trouwfeesten, vergaderingen en uitvoeringen, met hun datum.

Genoemd worden:

biljarten

boerenbond

boerenleenbank

bridge club

carnaval

dansen

fancy fair

feest NN

film

gouden bruiloft NN

groep Van Lieshout

gymnastiek uitvoering

huldigen Kustermans
Indra
jaarvergadering harmonie
Jeane d Arc
jijudzie (sic)
jonge boeren
KAB
kajotters
KNA (toneel)
middenstand
muziek
NCB
OK
operette
percil
politiefeest
rijvereniging
rode kruis
sint Nicolaas
smidje Verholen
SOS (gymnastiek)
sparavond
sportdag
steun wettig gezag
tafeltennis
thuisfront
toneel
trouwfeest NN
tuinders
vergadering bakkers
VKAJ
wandelsport
werkliedenbond.

Achter de gebeurtenissen staan bescheiden bedragen en onderaan soms *noodhulp*, of $\frac{1}{2}$ L *cognac*, of *Baaijens bediende* en enkele keren *betaald* met een datum. Het lijkt erop dat het gaat over de betaling van bedieningspersoneel of hun fooien.

Dungens dialect en woordsamenstellingen

In tijden van het verdwijnen van het Dungense dialect van de 20^e eeuw kijken we deze keer naar het systeem dat vereist dat bij sommige samenstellingen een verkorting van de klinker in het eerste lid optreedt, een kenmerkende eigenschap die Meierijse verkorting wordt genoemd. Al eerder werd dit aangehaald, in verband met het toponiem Maaskantje¹⁹. Bij *stoom* en *boot* bij voorbeeld, met in beide woorden een lange oo zoals in *boor*, wordt de samenstelling *stomboot*, met een korte o (zoals in bom) in stoom

Dit verschijnsel van verkorting treedt ook op bij sommige verkleinwoorden²⁰ en bij sommige meervouden²¹.

De klinkers die meedoen zijn

ee

beer en put - *beer* met lange ee, *birput* met korte i.

leer en looier - *lirlooier* met korte i (ook in de enquête van meester Van de Laarschot²²)

steen en bakker - *steen* met lange ee, *stinbekker* met korte i.

weer en wolf - *weer* met lange ee, *wirwolf* met korte i.

zeep en sop - *zeep* met lange ee, *zipsop* met korte i.

ie

bij en dief - *bie* met lange ie, *bidiefke* (koolmees) met korte ie.

oo

brood en trommel - *brood* met lange oo, *brottrommel* met korte o.

haar en band - *hoor* met lange oo, *horbaand* met korte o.

koop en man - *koopen* met lange oo, *kopman* met korte o (als in bom).

kwaad en heid - *koot* heeft een lange oo, *kojjighèt* heeft korte o.

roos en krans - *roos* met lange oo, *rozzekrans* met korte o.

sloot en kant - *sloot* met lange oo, *slotkaant* met korte o (als in tor).

straat en kant - *stroot* heeft een lange oo, *strotkaant* een korte o (als in tor).

waar en heid - *woor* met lange oo, *worrent* met korte o (als in tor).

oo

hooi en mijt - *hooi* met lange oo, *hojmijt* met korte o.

school en jongen - *school* met lange oo, *scholjongen* met korte o (als in bom)

oe

boer en kiel - *boer* is met een lange oe, *boerrekiel* heeft een korte oe.

voet en bal - *voet* heeft een lange klinker, *voetbal* een korte oe, zodat het woord weer overeenkomt met de Nederlandse uitspraak.

zuur en kool - *zoer* met lange oe, *zoerkolle* met korte oe.

éj

vrij en dag - *vréj* is met een lange klinker, *vreddech* met een korte.

uu

groen en heid - *gruun* is met een lange uu, *grunichhèt* heeft een korte uu.

muur en plaat - *muur* met lange uu, *muurplaot* met korte uu.

vuur en plaat - *vuur* met lange uu, *vuurplaot* met korte uu.

eu (als in zeur)

deur en gebont - *deur* met lange eu, *durgebont* met korte u.

voor en deur - *veur* met lange eu, *vurdeur* met korte u.

eu (als in reuk)

geut en (afvoer)gat - *geut* met lange eu, *gutsgat* met korte u.

aa

anbilt (aanbeeld)

kant en likker - *kaant* met lange aa, *kantelikker* met korte a.

kar en wip - *karwip* (krik)

kar en zeel - *kaar* met lange aa, *karzeel* met korte a.

ao

haren (scherpen) en hamer - *haoren* met lange ao, *horhamer* met korte o.

maan en dag - *maon* is met een lange klinker, *mondech* is met een korte o (als in tor).

muizen en kantje - *maos* heeft een lange ao, *Moskèntje* een korte o. Merk op dat *maos* een meervoudige betekenis heeft maar naar de vorm op een enkelvoud lijkt.

raderen en maker - *raojer* met lange ao, *rojmaker* met korte o.

ui

buik en pijn - *buik* met een lange klinker, *bùkpèèn* met een korte ù of ö.

pruim en bessen - *pruim* met lange ui, *prumbizzeme* met korte u (ook bij Van de Laarschot)

Maar zulk een verkorting moet niet in alle samenstellingen. Geen verkorting treedt op bij:

ee

kaas en koning - *keeskunning* (bijnaam)

weegschaal

leesplèngske (leesplankje)

meetlat

oo

rookgerei

loonslagter

oo

notenboom

oe

goeiekoop

uu

zuuthout

aa

baandafnimmer

ui

tuirhamer

pruimenboom

kruijwagen (= kreuge)

kruikezak

buigmesien

kuiperij

éé

ijzergaren

snééjmesien

strijkplank

schrijfhout

pijpereske

Maar vijf en tien, *vééf* en *tien*, geeft wel *vijftien* met een korte ij.

èi

eik en hout

èè

èèrmoei.

paard en voer; paard en bit. *Pèèrdevoejer* en *pèèrdebit* laten zien dat een *pèrd* eigenlijk een *pèèrd* is (was) zoals het meervoud *pèèrde* ook laat zien.

ei

ei en geel

dreijbeitel, dreijbank

Ook een andere uitgang dan meervoud of verkleining kan tot verkorting van de klinker leiden: *breed - brite* (breedte).

Wóttèr (water) en *wirrelt*²³ (wereld) zijn nog twee andere voorbeelden.

Opvallend is de verkorting van *gaor* in *de èèpel zijn gor zat*, terwijl 'gaar zat' (gaar genoeg) twee woorden zijn. Het onderscheid tussen 2 afzonderlijke woorden en een samenstelling van 2 leden is echter niet altijd zoek: *Kwaad en hond - 'nen kooien hont* met lange oo, *kwaadheid kojijghet* met korte o.

¹ R1274, fo 259, 2-4-1505.

² R1274, fo 263.

³ Verpondingsboek Den Dungen 1704, fo 26.

⁴ R1274, fo 285v, 15-5-1505.

⁵ In een belending van de kamp C71.

⁶ R1652C, fo 31v, 31-12-1683.

⁷ R 1654, fo 270, 11-5-1689. Dit is trouwens de oudste vermelding van een huis ter plaatse, zodat kan worden aangenomen dat zij de bouwers waren.

⁸ R1641, fo 330v, 6-2-1666.

⁹ In 1691-1701: in de belendingen bij C40; en 1693-1701 in de belendingen bij Brabantslandstraat 17.

¹⁰ N 2853, blz 128, 6-5-1687 [testament van Adriaan en Josina].

¹¹ Bèr van Amelsvoort en Willem Gijsb. van Lieshout (* 7-11-1897, † 11-2-1985) waren neven en kleinkinderen van Willem van Lieshout (* 11-9-1833, † 24-4-1926). Hun bedrijf (1-1-1945 tot 26-10-1966) was laatstelijk gevestigd Hoogstraat 90. Met dank aan Jan-Willem van Lieshout.

¹² Willem Hendr. van Lieshout (* 4-10-1903, † 21-10-1989) werd Hèm genoemd. Met dank aan Jan-Willem van Lieshout.

¹³ In het volgende nummer schrijft neef M. Schuurmans een memorie aan Ties Schuurmans.

¹⁴ Met dank aan André Schoones voor genealogische informatie.

¹⁵ Toelen kende in zijn rekeningen de aantallen geen eenheden toe; aangenomen wordt dat het om kg gaat.

¹⁶ De inventarisnummers zijn 1943 nr 62a, 1944 nr 28a, 1945 nr 15, 1946 nr 33, 1947 nr 64, 1948 nr 91.

¹⁷

	<u>bakkerij</u>	<u>café</u>
1943	23	7
1944	19	8
1945	28	7
1946	geen opgave	
1947	39	15
1948	28	14 (in duizenden gulden).

De bakkerij werd in 1948 beëindigd en overgenomen door Piet Goossens (Grinsel).

¹⁸ 1950 nr 118, 1951 nr 98, 1952 nr 104.

¹⁹ *Dungense Historien* **10** (2016), blz 25.

²⁰ *Dungense Historien* **8** (2014), blz 23.

²¹ *Dungense Historien* **8** (2014), blz 65.

²² *Dungense Historien* **10** (2016), blz 22.

²³ *De wirrelt is mi gin raoze gemakt* (De wereld is met geen razen gemaakt).